

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIFOURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Los-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erszébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

„GAZETA” iese în 12-car și
Abonamente pentru Anstul Ungaric
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ril de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ril de Duminică 3 fr. pe an.
Se pretindecă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Atte abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminică 17.)

Nr. 90.—Anul LXVII.

Brașov, Vineri 23 Aprilie (6 Mai).

1904.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Sf.
George, qlarul nu va apăre până Sâmbătă sera.

Ministru cu gârgăuni în cap.

De un timp încôce, de când s'a
lătit faima prin țără, că guvernul
unguresc plănuesce a pune în viață
o nouă lege școlară, prin care să se
schimbe legile școlare mai vechi, a
cuprins érași mare îngrijire cercu-
rile bisericesci-școlare din sinul na-
ționalităților nemaghiare. Cu deose-
bire Românii își vęd din nou forțe
amenințat învățământul național, de
ôre-ce sunt pățiți și știu ce va să
dică, când cei dela cârmă vorbesc
de reforme și de noue proiecte de lege.

Dér mai mult decât atât. Foile
guvernamentale au destăinuit cam
de ce fel au să fie acele reforme,
ce le pregătesce ministrul școlilor
Berzeviczy și n-au dat să cunôscem,
că ținta, ce-o urmăresc, este clar și
hotărât de a zădărnici învățământul
poporal românesc prin nimicirea au-
tonomiei școlare, ce n-a fost garan-
tată de legile dela 1868 (art. de lege
44 din 1868 și legea instrucțiunii
poporale din același an) și de a da
sanctiune legală ingerinței stăpâni-
rei în conducerea și în administrația
școlilor nôstre confesionale, pe care
le susțin bisericile nôstre cu concu-
sul poporului român.

Planurile și pregătirile aceste
ale ministrului Berzeviczy puteau
ôre să nu producă cele mai mari în-
grijiri și cea mai vedită nemulțu-
mire între Românii acestui stat? In
contra nouelor uneltiri de maghia-
risare și-a ridicat vocea mai întâi
presa română. Au urmat apoi si-
nódele eparchiale ale Metropoliei ro-
mâne greco-orientale, ale căror hotă-
riri relativ la reformele școlare in-
tenționate de guvern au dat cea mai
viuă expresiune acestor îngrijiri și
nemulțumiri. Nu ne îndoim, că, la
rëndul lor, vor urma și enunțatiu-
nile protestătore ale arhierilor și
corporațiunilor din Metropolia ro-
mână unită.

Fôia locală maghiară din Bra-
șov se vede a nu fi avut încă cu-
noscința de aceea, cât de mult s'a
lătit deja în sinul Românilor nemul-
țumirea și antipatia față cu revîsu-
irea plănuită de d-l Berzeviczy, când
își dă aerul de a fi cuprinsă de mi-
rare, că a cetit în „Gazeta Transil-
vaniei” nisce declarațiuni „antipatice”
și contrare proiectului de lege al
lui Berzeviczy.

Ne mirăm de atitudinea „Gaze-
tei”, — dice fôia „Brasov Lapok”,
despre care vorbim, — fiind-că Ro-
mânii, ca și Sașii, în luptele și apê-
rarea drepturilor lor tot-déuna se
provocă la lege și, decă vr'o măsură
lor neplăcută a devenit lege, ei în
tot-déuna s'au împăcat cu ea (nyu-
gosznak meg abban mindig); de ce
dér acum ei nu se impacă, când e
vorba de esecutarea unei legi adusă
încă înainte cu 25 de ani, a art. de
lege 18 din 1879?

Mirarea fôiei maghiare brașo-
vene e atât de curiosă și nefirăscă, în-
cât — să fie cu iertare — ea s'a
propie tare de ceea-ce înțelege Ro-
mânul sub prefăcătorie său ipocrisie.

Adecă să nu știu cei dela „Br.
Lapok”, că, decă Românii în luptele
lor pentru limbă se provocă la lege,
acesta nu e și nu pôte fi în prima
linie decât legea de naționalitate
dela 1868, care a fost călcată deja
acum 25 de ani prin art. de lege
18 dela 1879 și va fi cu totul gău-
rită și spartă prin noul proiect de
lege, ce-l ticluesce acum d-l Berze-
viczy?

Adevărat, că măsurile luate con-
tra dispozițiunilor clare ale legii na-
ționalităților de Coloman Tisza și
Trefort, devenind lege la 1879, Ro-
mânii, carî au protestat viu în con-
tra lor, n'au avut încătrău și au
trebut să se supună acestei legi.
Ca cetățeni leali, ce sunt, o respec-
tă, dér, nu s'au împăcat și nu se
vor puté împăca nicî-odată cu ea,
mai ales pe câtă vreme ea va servi
guvernelor unguresci ca armă pen-

tru succesiva subjugare și maghia-
risare a învățământului nostru poporal.

Știe guvernul și știu cei din
dieta, carî representă acolo exclusiv
interesele maghiarismului, de ce n'au
voit și nu vor să le dea Românilor
posibilitatea de a puté lua și ei parte
în număr convenit la legislațiunea
țării. Nu s'a ținut semă la 1879 de
gravaminele Românilor, nu se va
ținé semă de ele nicî adî — și deci
acestora le revine trista sôrte de a
se supune măsurilor „neplăcute” lor,
ce intră cu voia stăpânirii maghiare
una după alta în vigôre de lege.

Ce pôte fi dér de mirare, decă
Românii strigă și crâșnesc din dinți
de durere, de câte-ori li-se pune câte
un nou șurub de maghiarizare, de
câte-ori se calcă câte uua din dis-
pozițiunile mai liberale ale legilor
din 1868?

Ba am crede, că Românilor, ca
cetățeni cinstiți, trebuie să le fie per-
mis a invoca și respectarea legii na-
ționalităților, care există și e în vi-
gôre și ea. Și cu acesta lege stă în
cea mai fățișă contradicere ceea-ce
voiesce să introducă acum ministrul
Berzeviczy.

„După legea de naționalitate,—
dise distinsul maghiar Mocsary la
1879 — nu e de lipsă ca locuitorii tu-
turor naționalităților țării să și însuşescă
limba maghiară; căci e prevăcut în ea,
că în afacerile lor publice pot procede
în limba lor proprie”....

Berzeviczy susține însă contra-
rul, că toți locuitorii, până și țera-
ni de la sate trebuie să învețe un-
guresce.

E rândul nostru deci să ne mi-
răm, că la începutul veacului al
XX-lea un ministru maghiar mai pôte
avé astfel de gârgăuni în cap.

Revistă politică.

Brașov, 5 Mai st. n.

Săptemăna acesta nu s'a petre-
cut la noi în țără nicî un eveni-
ment mai însemnat. Dieta fiind în-

chisă, cestiunile politice interne s'au
discutat numai în pressă.

S'a întâmplat totuși un eveni-
ment îmbucurător pentru Maghiari.
La 2 Mai n. *Maj. Sa monarchul a
venit să petrecă timp mai îndelungat în
palatul său din Buda.* Bucuria compa-
triôților noștri maghiari e cu atât
mai mare, cu cât e știut, că de un
an și mai bine *Maj. Sa* n'a venit în
Ungaria. Causa, se știe, au fost lup-
tele inverșunate, care s'au purtat în
dieta din Peșta pentru maghiarisa-
rea armatei comune ce se recrutăză
în Ungaria, lupte, carî au dat mult
de gândit Corônei și i-au adus
multe supărări.

De astă-dată însă bucuria Ma-
ghiarilor e îndoită. In ce privesce
armata, lor li-s'au făcut însemnate
concesiuni. Dér în afară de acesta,
Majestatea Sa i-a îndatorat pe
Maghiari și printr'un autograf în
care ministrul președinte Tisza e im-
puternicit să ia măsurile necesare
pentru readucerea osémentelor lui Ra-
koczy II. din pământ strein. Un vél
de uitare s'a aruncat astfel de in-
suși *Maj. Sa* peste o parte a eveni-
mentelor din trecutul îndepărtat,
când Francisc Rakoczy își ridicase
arma contra Habsburgilor și prin
scôțerea Ungariei de sub domnia
casei de Habsburg voia să o facă
independentă. N'a reușit însă cu pla-
nurile lui și, biruit fiind, a fugit în
străinătate unde i-au și putredit ôsele.
Acum, prin marinositatea monar-
chului, Maghiarii pot să aducă acasă
cenușa celui sărbătorit. — Asta e
bucuria lor.

Am dîs, că *dieta ungară* e in-
chisă încă. După o ultimă scire din
Budapesta *noua sesiune a dietei se va
deschide Sâmbătă în 7 Mai.* Ministrul
președinte Tisza a și avisat despre
acesta pe președinții celor două cor-
purî legiuitoare unguresci. Sesiunea
cea nouă (a treia) se va deschide
prin autograf preaiñalt. La ordinea
dîlei în una din primele ședințe sa
fi expozeul ministrului de finanțe
asupra situațiunei financiare.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cărturărésa din Paris.

Povestire istorică, de Claus Fürstenbrück.

— Fin e. —

„Nu vę înțeleg, Madame”, dise împé-
ratorul Napoleon cu mirare câtră soția sa.
„Sunteți profetésă, de vreme ce spuneți, că
ați știut înainte viitorul?”

„Eu nu sunt” răspuse Iosefina, „dér
domnișóra Lenormand este. Ea mi-a pro-
rociit din cărți nu numai viitorul copiilor
mei, ci și pe al meu”.

„Aste sunt comedii și prestidigitatiuni
și nimic mai mult”.

„Nu, nu! Aste nu sunt prestidigita-
țiuni și comedii! Proorociile ei referitoare
la mine s'au împlinit din cuvânt în cuvânt.
Să dea Dumnezeu, ca cel puțin aceea să
nu se împlinescă, ce mi-a prociit eu privind
la sôrta mea ulterioară, căci atunci eu aș
fi mult mai nenorocită, decât Hortensia”.

Aducându-și aminte de cele spuse de
domnișóra Lenormand, adecă că va veni o

altă femeie și o va isgoni din inima lui
Napoleon, Iosefina începú să plângă d'n nou.
„Trebuie să fie lucruri grozave acelea,
pe carî le-a prociit cărturărésa Iosefinei
mele”, dise împératul zimbînd.

„Pentru inima mea în adevér grozave.
Dér mă gândesc, cine știe, pôte va trece
acest păhar dela mine”.

„Am auzit de almintrea și eu multe
lucruri despre acea domnișóra”, adagă Na-
poleon. „Mi-se pare, că e forțe dibace în
arta sa”.

„De sigur, ea este o profetésă forțe
talentată. Nu cumva ai avé plăcere a merge
odată în persónă la dînsa și a o întreba
asupra viitorului?”

„Eu? Mi-se pare că glumesci, iubita
mea! Nu o cărturărésă îmi va ticlui viitorul,
ci mi-l voi face eu însuși”....

Ômenii mari de obicei sunt super-
stițioși, deși nu prea vreau să recunoscă.

Napoleon credea și el în boscóne. Dór
și el își avea stéua sôrții pe ceri, în care
credea, cum a crezut odinórá și Wallen-
stein în stéua sa.

Cele povestite de Iosefina i-au stîrnit
curiositatea și s'a hotărît să mérégă odată

necunoscut la domnișóra Lenormand și s'o
rôge a-i spune și lui viitorul.

Era tocmai și timpul potrivit. Politica
era liniștită, așa că avea răgaz să se ocupe
și cu nimicuri d'al d'astea.

Trecură vr'o patru săptemăni dela
conversația descrisă mai sus, când într'o
dî Napoleon chemă la sine pe generalul
Junot.

Junot era favoritul împératului și s'a
ridicat repede pe scara mării.

„Junot” dise Napoleon, „în astă-sără
vréu să mă duc undeva travestit așa ca să
nu mă cunoscă nimeni și d-ta ai să mă
însoțesc. Să cauți două uniforme de loco-
tinenți, și nisce mantale largi, fără dis-
tincție; nu vréu să mă cunoscă nimeni”.

„Cu toate acestea, o să ve cunoscă,
Majestate”, răspuse Junot zimbînd. „Pro-
pun să ne îmbrăcăm în haine civile”.

„Bine dicit! Să ne îmbrăcăm în haine
civile, de carî am eu la dispoziție. Însé
nisce ochelari albaștri încă ar fi bine să mi
procuri și, bine înțeles, și d-ta încă trebuie
să te deghizezi cât să pôte de bine”.

„Cum poruncesc Majestatea Vóstră!
La ce órá să fiu gata?”

„Cred, că cel mai potrivit timp ar fi
pe la zece”.

Generalul a făcut reverența și a eșit.

* * *

Nimeni în lume n'ar fi crecut, că cei
doi domni, carî în séra aceea își îndreptau
pașii spre strada St. Honoré, ar fi împé-
ratorul și favoritul său.

Junot se îmbracă în costumul unui
cavaler de pe vremea aceea, ér împératul
cu o manta sură de călătorie, pălărie ro-
tundă burgheză, ochelari albaștri și cu un
baston gros de bambus în mână, séména cu
vr'un arendaș bine situat dela țără, ori cu
vr'un cantor dela sate.

N'a ținut mult, și étă-i ajunsî în strada
St. Honoré și introduși la cărturărésa, care
începú îndată a mesteca cărțile și le dedú
întăi lui Junot să le ridice.

„D-ta nu ești, ceea-ce vréi să arăți,
că ești”, începú cărturărésa fără a-și ridica
privirile din cărți. „Te ține un braț puter-
nic, care te protejéază și te înalță la cinste
și mărire din ce în ce mai mare. Te vęd
în fruntea multor răsboinic. Te duci în bă-
taie și învingi. Însé uite! Aici repede și-se

Se scie, că între Franța și Anglia s'a încheiat acuma de curând o convențiune cu privire la coloniile, ce le au amândouă țările în Africa. Mulți erau de părere, ca prin această convențiune s'ar fi slăbit alianța încheiată de mai mulți ani între Franța și Rusia. De părerea asta e și marele diar „*Nowoje Vremja*”. — Răs punzând la îngrijirile exprimate de acest diar, un alt diar rusesc „*Journal de St. Petersburg*” susține, că alianța ruso-francesă este mult mai bine întemeiată, de cât se pótă fi atinsă prin convenția franco-englesă. Prietenia între Rusia și Franța este mai mult de cât o alianță, este o adevărată înrudire sufletescă.

Răsboiul.

Marele răsboi ruso-japonez a intrat de la 1 Maiu într'o fasă nouă. De unde până acum luptele între cei doi dușmani se dădeau numai pe apele Mării-Galbene și cu deosebire la Port-Arthur, — astăzi câmpul de luptă e pe uscat, chiar în Manciuria, provincie chineză ocupată militarmente de Ruși.

După debarcarea trupelor lor în Coreea, timp de două luni Japoneseii n'au întreprins nimic hotărîtor pe uscat. Ei s'au mulțumit să ocupe Coreea și să se instaleze acolo ca la ei acasă. Nimic nu-i împiedeca a face acesta. Porțile Coreei li-s'au deschis largi în urma izbândilor pe mare în prima luptă de la Cempul și după victoriile ce le-au câștigat în parte la Port-Arthur. Flota rusescă din Marea-Galbenă a fost pusă în neputință de a opera împotriva lor, și desele nenorociri, ce le-au încercat Rușii pe mare, i-au făcut pe acestia inofensivi, i-au descurajiat și demoralizat, — ast-fel, că fără de nici o piedecă Japoneseii și-au putut debarca și concentra trupele ori unde au voit ei pe teritoriul împărăției coreane.

Adevărat, că înainte cu vr'o câte-va săptămâni, Rușii încă au trimis trupe mai neînsemnate în Coreea. Ei însă curând și-le-au retras de acolo, parte din cauza marilor depărări de la centrul de operațiune, parte fiind-că se vedeau în absolută inferioritate față cu inamicul. Rușii s'au mărginit ast-fel a ocupa pozițiunile însemnate pe țărmul drept al fluviului Yalu (granița între Manciuria și Coreea) și la gurile acestui fluviu dinspre Manciuria. Aici și-au ridicat ei fortificații și și-au întărit tabăra cu șanțuri pe colinele ce le ocupaseră. Conducerea de răsboi

ruscă a așezat aici, pe o linie foarte estinsă, o armată de vr'o 25.000, cu scop, dice-se, de a împiedeca trecerea Japoneseilor peste fluviu.

Nu se scie din ce cauză Rușii n'au concentrat la Yalu forțe mai numeroase. După părerea unora, ei n'au făcut-o acesta, pentru-că n'ar fi dat o prea mare importanță apărării acestei linii și că ar fi fost în planul lor de răsboi de a lăsa anume pe Japonesei să trecă în Manciuria, ca aici să se măsore ferul cu ei. E mai probabil însă, că alte cauze vor fi contribuit la insuficiența apărării liniei Yalu de către Ruși, anume: Trupele lor din Siberia și Manciuria nu erau în de-ajuns pregătite de răsboi. Pe timp de iernă și pe o singură linie ferată, n'au putut să transporteze la depărări așa de colosale o armată mai mare, cu toate cele trebuincioase, din Rusia la cós-tele oceanului Pacific. Trupele, cari le aveau în Manciuria, au trebuit să le împartă pe la diferitele puncte mai mari, ca Port-Arthur și Vladivostok. Afară de acesta la toate stațiunile căii ferate a fost siliți să lase mici garnisioane, ca să le aperse și să supravegheze linia însași. La Mukden, capitala Manciuriei și cartierul general rusesc, la Niushwang și Liao Yang au trebuit Rușii să concentreze forțe mai mari, fiind aceste puncte tot atâtea pozițiuni, a căror apărare este de extremă însemnată pentru ei. Decă vom mai ține seamă, că din Manciuria spre Yalu nu se află nici o cale ferată, că terenul e muntos și drumurile impracticabile, — ușor se pótă explica pricina pentru care Rușii n'au trimis la granița coreană (Yalu) mai mult de vr'o 25.000 oameni.

Cu totul altfel au procedat Japoneseii. După ce, prin ocuparea diferitelor puncte, și-au asigurat mai întâi o linie de retragere spre capitala Coreei pentru cazul când ar fi învinși, și după ce regimente noi au fost transportate și așezate pe teritoriul corean, ei fără de a mai aștepta mult, au pătuns în regiunile de nord ale țării, au respins micile detașamente rusesci și au ocupat țărmul stâng al fluviului Yalu. Ei au mai avut prevederea de a nu se depărta prea tare de vârsarea puternicului fluviu în Marea Galbenă, pentru-ca la timp de nevoie să le pótă veni în ajutor vasele de răsboi și de transport, aducându-le trupe și munițiuni pe fluviul navigabil.

Dér se vedem ce s'a întâmplat

în zilele de 26 Aprilie și până la 1 Maiu de-alungul fluviului Yalu:

Lupte de cincî zile. — Atacurile Japoneseilor. — Rușii se apără cu desperare. — Rușii bătuti și respinsi. — Japoneseii trec în Manciuria.

Vedzând Japoneseii, că puterile lor sunt covârșitoare și că dispun de artilerie destulă pentru a da Rușilor o lovitură grea, au început să înainteze contra pozițiunilor rusesci de pe țărmul drept al fluviului Yalu.

Mai întâi și-au făcut poduri peste fluviu. Apoi s'au hărțuit cu Rușii timp de patru zile: Miercuri, Joi, Vineri și Sâmbătă trecută. Vineri 29 Aprilie prima trupă japoneză cu 12 tunuri a trecut fluviul și a respins avangardele rusesci. Japoneseii răsăriau ca din pământ, așa că în noptea de Sâmbătă spre Dumieacă erau 40.000 la număr. Intre aceștia, și regimentele din garda imperială japoneză.

Lupta cea mare s'a dat Dumieacă în 1 Maiu st. n. Ea a durat din zori de zi până seara la orele 9. Cătră orele 11 din zi infanteria japoneză a ocupat întăriturile rusesci de la *Kiu-Lien-Ciung*, poziția principală a Rușilor. Din trei părți Japoneseii impresurară aripa stângă a Rușilor, au trecut un riuțel, apoi au dat asalt.

Acum se desfășură o luptă foarte crâncenă. De ambele părți se luptau cu mare vitejie, Rușii mai ales se apără și resistau cu mult curagiu și cu disprețul morții. Acesta o recunoște însuși generalul *Kuroki*, comandantul armatei japoneze.

Din partea Rușilor au participat în această luptă înverșunată regimentele 12 și 22 de vânători și artilerie.

Lupta în jurul șanțurilor a durat de la orele 3—5 d. a. Rușii, se dice, că au pierdut 800 de oameni; printre raniți sunt și generalii *Sassulici* și *Kotalinski*, și comandanții *infanteriei și artileriei*. Au mai căzut și alți mulți ofițeri. Mulți din ei s'au predat în mâinile Japoneseilor. Numărul celor căduți în captivitate se dice că e: 30 ofițeri și 300 subofițeri și soldați. Afară de aceste pierderi, Rușii au mai lăsat în mâinile Japoneseilor ca pradă 23 tunuri. Dintre cei 300 prinși, 100 sunt răniți.

Japonezii încă au avut pierderi mari. După un ultim raport din Tokio numărul Japoneseilor omorâți și răniți este de 798, adecă aproape cât al Rușilor.

Rușii vedzând, că au pierdut lupta și că în fața forțelor covârșitoare nu-și mai pot susține pozițiunea, s'au retras la *Fongwangceng*, dând mai întâi foc orașului *Antung*, cartierul lor principal.

Forțele japoneze de la Yalu erau în total 40.000 oameni infanterie, cavalerie și artilerie, adecă întreaga primă armată japoneză din Coreea, pusă sub comanda generalului *Kuroki*.

Nouă luptă navală la Port-Arthur—Japonezii bătuti.

Pe când la Yalu Japoneseii au eșit biruitori pe uscat, pe mare au suferit dă-lele acestea o înfringere la Port-Arthur.

După-cum se anunță din Port-Arthur agentiei telegrafice ruse, la 2 Maiu n. noptea au încercat din nou să închidă intrarea portului prin cufundarea a 9 vase încărcate cu materii explozive. Vasele erau însoțite de câte-va torpilore. Rușii au observat de cu bun timp apropierea Japoneseilor și au deschis un foc violent de pe vasele lor și de pe țărm contra vaselor japoneze. Toate vasele japoneze cu explozive au fost scufundate înafară de intrarea portului. Afară de acesta Japoneseii au mai pierdut două torpilore, pe cari încă le-au sfredelit și le-au cufundat Rușii.

Amiralul *Alexiev* a trimis Țarului următorul raport telegrafic:

Anunț pe Maj. Vostre, că în noptea trecută am respins victorios atacul inamicului, care voia să închidă intrarea portului. La ora 1 noptea bateriile de răsarit au observat 5 torpilore inimice, cari însă s'au retras curzând. La 1.55 a apărut la orizon o flotă constatătoare din torpilore. Bateriile și vasele noastre au deschis focul asupra vaselor inimice încărcate cu mine explozive, cari se apropiau de intrarea portului. Vasele „*Otvainij*”, „*Giljak*” și „*Greniacij*” și bateriile de pe țărm au respins prin focuri reușite pe inamicul ce se apropia. Opt vase inimice le-am cufundat prin ghiulele torpilorelor noastre și prin exploziunea de mine. Afară de acesta am cufundat și două torpilore inimice. Toate vasele cu explozive ale inamicului erau providute cu tunuri cu tragere repede. Noi n'am avut pierderi, decât un matros rănit.

Părerea foilor englese.

„*Morning Post*” dice, că i-se pare, că comandorul rusesc nici măcar nu s'a încercat a se afirma la Yalu, ci avea de gând a se retrage. Pierderile nu sunt așa mari. Trei-zeci de mii de oameni trebuiau să susțină lupta mai îndelungat, chiar de ar fi căzut peste 10 procente, pe când Rușii s'au retras, când au pierdut abia un sfert din deuce procente. Apoi Rușii s'au retras spre *Fonghwancieng*, cu toate că Japoneseii au dirijat un număr însemnat de trupe într'acolo. Comandorul rusesc a ordonat deci retragerea la timp, ériergarda, care a rămas să ocrotască retragerea, a plătit acesta cu pierderea artileriei sale.

„*Daily News*” spune, că lupta de la Yalu n'are nici o importanță pentru rezultatul final. Operațiunile de la Yalu nu sunt nimica în asemănare cu primele lupte din răsboiul germano-frances, séu cu luptele din începutul răsboiului civil american. Și Wellington a sêvêșit fape mari și totuși la 1814 a fost aproape nimicit la *Toulouse* de către *Soul*. Națiunile mari militare nu pot fi slăbite prin asemenea

întrerupe cariera. Nisce nori negri se arată mânați par-că de o furtună încocoșă și încolo! Ha! Aici éráș și ved. ... însă nu mai porți uniforma strălucită! Esti îmbrăcat în nisee haine simple. Te zăresc, cum pui mâna pe un grilaj... o! este Vicetre (casa nebunilor din Paris)! Ha! D-ta esti închis acolo!”

Napoleon aruncă o privire repede asupra însoțitorului séu. Junot — deși de obicei foarte calm — se făcuse ca pèratele de spaimă, căci un bărbat vitez mai bucuros ar vré să moră, decât să ajungă în starea, de a i-se întuneca mintea...

Se făcu o pauză, în timpul căreia domnișóra Lenormand se uită tăcută în cărți.

Deodată tresari și își acoperi fața cu mâinile.

„O mon Dieu! Mon Dieu!” (O Dumneșeu! Dumneșeu!) murmură ea desperată. „Ce trebuie să ved éráș!”

„Ce este? Ce vedeți?” întrebă Junot cu sfelă.

„Îți ved din nou figura în casa nebunilor. Fața îți este slăbită și vestejită. Ha! Și deodată se arată un cuțit mare și

sclicicios în mâna d-tale! Ochiți îți schitează în nebunie. Ridici cuțitul, gura îți este deschisă, par-că ai vrea să strigi și étá! De-odată îți bagi cuțitul în pept! Sângele împorocă în sus — d-ta cađi la pământ, lumina ochilor și-se frânge — esti mort!”

Domnișóra Lenormand strânse cărțile și se rezimă cu ochii închiși de spatele scaunului.

Trecu un timp mai îndelungat fără să ia cineva cuvântul.

Capul de mort, ce era pe masă se potruvia foarte bine în dispoziția sufletescă de care erau stăpâniți vizitatorii cărturăresei. Căci însuși Napoleon încă era uimit de cele ce le-a auđit din gura Lenormandei. În sfârșit începu el a vorbi:

„Domnișóra”, dice el, „te rog să-mi destăinuiesc acum și mie viitorul.”

Domnișóra Lenormand își reveni în fire și începu să mestece cărțile.

Ea privea adincită în ele.

*) Pređicerea acesta încă s'a implinit din cuvânt în cuvânt. Junot s'a distins în răsboiul spaniol și mai târziu a ocupat Portugalia. Intorcându-se de-acolo, a înebunit și s'a sfârșit la 1818 prin sinucidere.

„Nici d-ta nu esci, cel ce vréi să te areți” începu vorba în ton serios. „Poziția în care te află este mai înălțată de cât a tuturor celorlalți oameni! Totă lumea și-se închină și cu cât mai mult priveș în viitor tot mai sus te ved înălțându-te până ce ajungi în cele din urmă mai pe sus de cât toți din lume! Dér sala în care stă scaunul, pe care șeđi este plină de cadavre! Ele zac îngrămădite unele peste altele pe lângă pèreți și se uită la d-ta, care șeđi pe scaun, avznd fețele par-că ar trăi, cu ochi întrebători și plini de imputări — cu un cuvânt peste tot morțe și trupuri de omeu!”

Cărturăresa se oprí și făcu o pauză, apoi continuă:

„S'a apropiat de d-ta o ființă drăgălașă și frumoasă, acesta îți este ingerul păzitor. Dér va veni timpul, când vei isgoni pe acest inger din pricina unei alteia! Cea isgonită se va retrage în singurătate și se va vesteji de dorul d-tale!”

Din acea clipită va începe să te părăsescă norocul! Dușmanii și se vor înmulți, și deși vei mai izbândi câte o biruință, totuși vei slăbi din ce în ce mai mult.

Vei porni spre o împărăție mare spre miază noptea, cu gândul să alungi acel popor în Asia. Vei învinge în bătălii, dér vei fi biruit de gerul ernei!

Éráș ved mormane nenumerate de cadavre, parte îngropate în omét, parte înecate în apă (Berezina)! Ca un joc de umbre pe un fond alb ved resturile unei armate puternice, lăhnită de fôme, îmbrăcată în zdrențe, cu membrele degerate, bălăcind prin zăpadă. Cei mai mulți cad istoviți în drépta și în stânga, unde rămân prada corbilor și lupilor! (Reîntorcerea din Rusia).

Ha! Ce grămeđi înfloritoare de morți, câte blesteme, câtă miserie, ce de lacrimi! Numai puțin ved trecznd granițele țării frigurose și venind în țeri mai prietinoșe, unde li-se dă caldură și pâne!”

Cărturăresa mai făcu o pauză.

Împèratul își mușca buzele și se uita cu ochii holbați la cărțile din cari Lenormanda deslușea lucruri atât de gróznice.

După-ce cărturăresa se mai reculese puțin, începu din nou:

„În fund, ... departe, departe în împărăția cea friguroasă ved vâlvațtaia unui

mică pierderi. Răsboiul ruso-japonez sémână cu lupta între Marea Britanie și Napoleon. Chiar decât Japoneseii ar isbândi două-țeci de asemenea rezultate, ca cel de la Yalu, totuși răsboiul va mai pute dura mulți ani. Japoneseii vor fi stânginiți în mișcările lor prin linia prea lungă de operațiuni și situația strategică se va schimba în favorul Rușilor.

Sf. George. Mâne în ziua de sf. George, se va sêvêrși în Sibiiu testivitatea familiară religioasă a ridi-cării unei pietri monumentale la mormântul lui George Barițiu, în cimiteriul bisericeii gr. cat. din Sibiiu. La serbare vor lua parte ca delegați ai Academiei Române d-nii Atanasie Marienescu și Gr. G. Tocilescu. Vor asista și delegați ai „Asociațiunii“.

SCIRILE DILEI.

22 Aprilie v.

Listele alegătorilor dietali. Comisiunea centrală orășenească pentru conducerea alegerilor în orașul liber reg. Brașov aduce la cunoștința publică, că listele provisorii ale alegătorilor dietali din cercurile de alegere I și II ale orașului Brașov pe anul 1905 sunt deja pregătite în sensul art. de lege XV din 1899 și că aceste liste dimpreună cu consemnarea celor omiși din liste, de la 5—25 Maiu a. c. sunt depuse în localitățile de oficiu ale magistratului orășenească — în cancelaria primarului — spre a pute fi luate în vedere de ori și care cetățen în orele de oficiu, adică de la 8—12 ore a. m., tot în acele zile de la 2—6 ore p. m. cei îndreptățiți își pot lua copie de pe acele liste. În contra acestor liste pôte ori-cine reclama referitor la persôna sa. În cercul electoral în care un alegător este trecut în lista electorală, fie-care alegător mai pôte reclama și în contra primirii, ori a omiterii nejustificate din liste a ori-cărui alegător din acel cerc. Intru cât singuraticii, din cauza eventualelor defectuosități ale datelor pentru măsura dării, ar fi fost omiși din liste, ei își pot valida dreptul privitor la luarea în listele alegătorilor pe anul 1905 pe calea reclamațiunii. Reclamațiunile sunt a se face de la 5—15 Maiu a. c., őr observările asupra reclamațiunilor de la 16—25 Maiu a. c. Reclamațiunile le pôte lua în vedere și ceti fie-care cetățen îndreptătit de a reclama și-și pôte face observări asupra acelor. Reclamațiunile sunt a se face în scris, dër separat asupra fie-carei reclamațiuni. Reclamațiunile și observările referitoare la acelea sunt a se adresa comisiunii centrale pentru alegeri și sunt a se subșterne, provêdute cu documentele necesare, la magistratul orășenească în cancelaria de lângă oficiul primarului orășenească.

Puterea credinței. La regimentul Nr. 50 din Brașov servia ca frontaș (Gefreiter) Ioan Ursu, originar din părțile Abrudului. Cu ocaziunea alegerii de deputat de la Illyesfalva, I. Ursu fiind tri-

mis cu compania sa pentru menținerea ordinii, s'a întors de-acolo bolnav. Dus la spitalul militar din Brașov, aici medicii au constatat, că are *meningită epidemică cerebro-spinală* o bôlă periculoasă, care mai anul trecut a oules multe victime în comuna Rîșnov. Cine e lovit de această bôlă, bun e Dumneșeu sê scape, chiar și pe lângă cea mai mare îngrijire. După cum arată statistica medicală, din 25 bolnavi, 15—16 trebuie sê-și dea ortul și numai 9—10 decât pot scăpa, fiind puși, firesce, sub cea mai conștientoasă îngrijire. Starea lui Ursu încă era desperată, așa că comandantul spitalului d-l medic-colonel Dr. I. Pop, vêdând această, a trimis după preotul militar, părintele Fizeșianu, sê împărtășescă pe Ursu cu sf. taine. Când a venit păr. Fizeșianu, s'a întâlnit la pörtă cu doi medici militari, cari i-au spus: „Puțină nădejde de scăpare!“ Părintele s'a dus la patul bolnavului și în adevêr l'a găsit în starea cea mai desperată. Nici nu putea sê vorbescă așa că mărturisirea a făcut'o mai mult prin semne. Când însă era sê-l cuminece, preotul îi spunea, sê dîcă în gând după densus rugăciunea: „Cred Dómne și mărturisesc“ și Ursu spre mare mirarea preotului, a început sê dîcă rugăciunea bine și respicat după densus. Din acel moment lui Ursu a început sê-i mêrgă mai bine și în curênd s'a restabilit, așa că acum însănătoșindu-se pe deplin, a fost trimis acasă în concediu.

Membrii nou pe viață al „Asociațiunii“. Din partea comitetului desp. I. al „Asociațiunii“ ni-se împărtășescă, că d-l George B. Pop, comerciant în Brașov, s'a înscris ca membru pe viață, plătiind taxa de 200 cor.

În sala Sfatului din cetate s'a făcut erî în ședința extraordinară a reprezentanței orășenească, sub presiul d-lui viceșpan Dr. Jeckel alegerea a trei oficiali comunali de cl. III-a. Au fost la aceste posturi cu totul 25 de candidați între cari și doi români: N. Puiu oficial provisor și D. Badea. Comisiunea candidatore i-a admis pe toți. S'au ales în postul prim de oficial (cu cautiune) Henric Birtalmér cu 50 de voturi; în postul al doilea (cu cautiune) Georg Zeides cu 56 voturi, őr în postul al 3-lea Ioan Jeckel cu 29 voturi majoritate relativă. (D. Badea a primit la acest post 22, N. Puiu 5 voturi.)

Societatea de lectură a studenților de la gimnaziul gr. or. rom. și cea de la școla comercială superioară gr. or. română din Brașov, va ține Duminecă în 25 Aprilie st. v. o ședința publică în sala cea mare a gimnaziului. Inceputul la orele 3 p. m. Prețul intrării la bunăvoința on. public. Ofertele benevole se vor adoge la fondul mesei studenților și al societăților de lectură. Program: 1) Cuvênt de deschidere. 2) Marș românesc de I. Mazalik, executat de orchestra studenților. 3) Creditul

și însemnătatea lui în viața economică, disert de I. Maftieu. 4) Weber a) Rugăciune înainte de luptă b) Spada, coruri bărb. 5) Hodja Murad pașa, de V. Alexandri, decl. de I. Broșu cl. VII gimn. 6) a) Suspînul vals, de Ivanovici b) Sere-nadă, de Wetoschek orchestră. 7) Anton Pan, studiu literar de V. Vlaicu cl. VIII gimn. 8) G. Dima a) Cântece de vară b) Bălcescu murind, coruri mixte. 9) Caii țiganului, de Speranță decl. de N. Suciu cl. III comerc. 10) Putpuriu românesc — orchestră.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la d-l Simion Damian și soția Zoe, de la d-l Corneliu Bardosy și soția Ileana în memoria nepoței respective verișorei lor *Livia Novotny* nasc. Popu, soție de căpitan, suma de 30 cor. Primescă generoșii donatori cele mai cordiale mulțămite. — *Diracțiunea școlilor medii gr. or. române.*

Avansări militare. Cu ziua de 1 Maiu în fie-care an se fac avansări în corpul ofițerilor. Intre alții au fost avansați în armata ces. și reg. următorii: Simeon Blasiu, loc. col., Toma Filipescu căpitan cl. I, Ioan Ghica și Aurel Pécuarariu căpitan cl. II, George Pécuarariu, Ioan Olteanu, și Aurel Popovici locotenenti, Alex. Maniu și Semproniu Luca sublocotenți. Mai departe: I. Craioveanu ofițier cl. III la registratura militară, Nestor Uscatu of. cl. II la cassieria militară și Aron Lupeanu of. de compt. cl. II.

La honvețime: I. Mărgineanu, loc. col., I. Suica și Al. Vinț, maiori, Iul. Pascu căpitan cl. I, Carol Câmpeanu of. de compt. cl. III. **Transferări:** căpitanul de cl. I. Anhidim Șoldea de la Seghedin la Clușiu la Lugosiu.

La gendarmerie: sergenți majori de cerc: I. Rus, V. Câmpeanu, I. Mărgineanu, I. Buna, V. Funariu, F. Brățeanu și I. Munteanu.

Conscripțiunea copiilor obligați la școlă și asile. În interesul esactei îndepliniri a conscripțiunei copiilor obligați la școlă și asil pe anul 1904/5, publicul se face atent la dispozițiunile §-ului 7 din ordinul ministeriului de culte și instrucțiune publică d-to 25 Novembre 1902 nr. 4120 pres., în sensul căruia, fie-care proprietar de case sêu substitutul lui, care locuiesc în case, este obligat a da comisariului de conscripțiune deslușiri esacte asupra tuturor partidelor locuitoare în case și fie-care cap de familie este obligat a da datele prescrișe referitoare la copiii obligați la școlă și asil. Cine cu scire dă date false sêu nedrepte, sêu refuză a da date, ori cu intențiune ascunde pe vre-un copil obligat la școlă, comite transgresiune și în sensul §-ului 13 al art. de lege XXXV 1897 se pedepsescă pentru fie-care cas cu o amendă în bani până la 100 corone.

Meșterul Manole. La teatrul din Hanovra s'a reprezentat în limba germană

drama „Meșterul Manole“, de Carmen Sylva. Au asistat la reprezentație prințul și prințesa de Schaumburg Lippe, ministrul român la Berlin și un public de elită. Tragedia această, scrisă în prosă de regina României, a avut un mare succes. Costumele lucrate în parte de regina, erau strălucite și minunate prin contrastul colorilor. După fie-care act artiștii au fost chemați la rampă. Compania dramatică germană, luându-și numele de Carmen Sylva, se va duce sê reprezente pe „Meșterul Manole“ în toate teatrele principale din Germania.

Espositia din St. Louis. În ziua de 2 Maiu s'a deschis espositia din St. Louis (America) fiind de față un public de vr'o jumătate milion de omeni. Espositia a fost deschisă de cătră ministrul de război Taft, reprezentantul lui Roosevelt. La deschidere un preot a roștit „*Tatăl nostru*“, pe care l'a dîs împreună cu preotul totă muțimea. La deschiderea espositiei era de față și un Brașovean, d-l Petru Popovici, de la care am primit înainte de asta cu vr'o 10 zile o cartă ilustrată din Newyork în care ne înșciințeză, că plécă la St. Louis. D-l Popovici plecase din Brașov cu gândul, de a trece în Japonia. Pe semne însă a fost impedit a porni acolo și în schimb s'a dus la deschiderea espositiei din St. Louis.

Alegerile municipale în Franța. În ziua de 1 Maiu s'a făcut alegerile consilierilor comunale în cele 36,170 comune din Franța. Numêrul consilierilor în aceste comune este de 431,188. Cu deosebire în Paris a fost luptă înverșunată între candidații guvernamentali (socialiști, radicali) și între cei naționaliști-antisemiți. Au fost aleși 54 candidați, dintre cari 27 antiministeriali, între aceștia toți candidații federațiunei anti-jidovesci. Două-țeci și șese de candidați vor veni la a doua alegere (balotaj), cu care ocaziune se speră, că opoziția va obține majoritatea, pe care dealtmintrea au avut'o și în timpul es-pirat.

Luptă între poliție și socialiști. În Varșovia s'a descoperit în casa unui ciobotar evreu o tipografie secretă. Poliția vrênd sê facă cercetare, jidovii s'au baricadat în număr de vr'o țeci și au primit pe polițiști cu focuri de revolvere, omorând vr'o trei din ei. Ei au fost cu toate acestea areștați.

Stabilimentul de băi al provinciei Stiria, Baia Neuhaus lângă Cilli recunoscută ca Acratothermă de 37° Celsius, și isvor de apă cu conținut de oțel, 397 metri d'asupra mării. Stația calei ferate Cilli, depărtare de Viena și Budapesta 8 ore, de Agram 4½, de Triest 5½ ore. **Băi termale, cu apă de beut, băi electr. Hydro și Thermosterapie, massage, gimnastică suediană, electroterapie etc. Rezultate emnente de cură la bôle femeiesci și de nervi**

incendiu uriaș. Un oraș întreg este în flacărt (Moscvă)! Răsboinicii fug din locul unde îi arde jeraticul, őr mai târziu pier de ger! În fruntea lor vîd o sanie în gona cailor, o sanie sêrăcăcioasă țêrănescă, în care vîd ședênd doi omeni învêliți în blănuri.

Se vede, că și ei fug dinaintea focului. Unul din cei din sanie își întorče capul. Fața lui este albă ca pîrețele și rece ca marmora — *este fața bărbatului, care în această clipă își ascultă destăinuirea viitorului!*

Ultimele cuvinte Lenormanda le roști cu ochii închiși și o adevêrată profetêsă. Pe dinaintea sufletului ei deflau evenimentele înfiorătoare, pe cari le tălmăcia.

„Dêr comandantul fugar se întorče cu alte cete“ rêsună din nou glasul cărturarêsei, deschidênd êrășii ochii și privind la cărtl. „Se încep din nou bătăliile sângeroșe. De astă dată însă nu în țêra cea frigurosă, de unde îl gonise gerul, dêr totuși luptându-se cu rêsboinicii acelei împêrării, cari în alianță cu alte armate, caută a înfrânge pe atot-puternicul domnitor și comandant“.

Êrășii vîd grămêdi de cadavre, dêr

numai de două ori îi mai zimbesce norocul, biruind pe vrășmași. Apoi urmêză înfrângere după înfrângere. Triumfătorii îl gonesc în patria lui, respătindu-i nedreptățile ce le făcuse. Acum zăresc odaia unui castel, în care cel învins se preumbla în sus și în jos. În mâna sa ține o hârtie, și de câte ori se uită la ea, pune mâna la frunte.

Apoi aruncă hârtia jos și dintr'un buzunar ascuns al hainei scôte o fiolă mică, pe care o golesce. Trebuie că a fost otravă în ea, căci vîd cum omul cade la pămênt sbuciumându-se în dureri crâncone. El este însă salvat, căci vîd un servitor cu lumina în mână și după densus un alt om, care pare a fi medic. Zăresc acum curtea castelului. S'au adunat gardele. Bărbatul care în noștea trecută a vrut sê se otrăvescă ține o cuvêntare, grenadrii plâng și închină steagul. Acuma mi se arată ochilor o insulă și bărbatul stă în grădină, la țerm, și privescă spre mare. De odată se apropie o corabie de țerm. O mică cêtă de rêsboinici se urcă în corabie, avênd în frunte pe bărbatul amintit. Corabia plécă. Grenadrii își iau din cap căciulile de urs“.

O liniște mormentală domnia în odaie.

Cei doi bărbați abia îndrăsneau sê rêsufle și ascultau fără sê dîcă nici un cuvênt proorociile cărturarêsei:

Atunci începu domnișora Lenormand êrășii:

„Zăresc din nou un țerm. Inșă nu este țermul, pe care îl zăream adineaori. Corabia se apropie. Soldații și conducătorul lor debarcă și înainteză pe uscat. Pe drum li-se alăturéză mai multe trupe. Se îmbrățisză și se sărută. În cele din urmă se adună o armată mare. La îndepărtare se vîd turnurile din Paris, vîd deslușit turnul de la Natre-Dame. Soldații intră în oraș.“

„Comandantul se duce la Tailerii, din cari es domni și dame cu fețele îngrijate și urcându-se în trăsurile, cari așteptau gata, plécă. (Fuga lui Ludovic XVIII și a curții sale). Dêr bărbatul dinaintea căruia fug aceia, umbra năcâjit prin saloanele frumoșe, căci femeia cealaltă, din cauza căreia isgonise pe cea dintâiu, l'a părășit cu necredință și a luat cu sine pe fiul lui!“ —

Impêratul tresări de emoțiune.

Dêr se stăpâni repede și în proxima clipită, trăsăturile feței lui își reluară din nou liniștea de marmoră.

De ce îl atinse tocmai aceste vorbe ale cărturarêsei mai strașnic, decât celelalte proorocii? Ori pôte de pe atunci umbra el cu gândul sê se despărțescă de Ioșefina și sê ridice vr'o princesă pe tronul împêrâtesc al Franței? Credea el, că ar fi cu putință, ca soția lui de-a-doua l'ar părăsi cu necredință, în cas când l'ar ajunge vr'o nenorocire? Cine putea sê pătrundă în inima lui în acel moment?

„Êrășii vîd isbuonind rêsboiul, continuă cărturarêsa, „numeroșe cete se adună și luptă unele împotriva celorlalte; bărbatul, care suspina după soția necredincioasă pare că vrea sê isbândescă, însă în curînd se schimbă lucrurile, alte cete de rêsboinici îmbrăcate în negru se adună și năvălind impetuos — covîrșesc pe luptătorii acestuia. — Uite! toți o iau la fugă. Ei încă se află între cei ce fug. Mii și mii dintre cei ce fug sunt uciși de biruitori. — Hu! Acuma totul s'a amestecat într'o mare învâlmășală! În mijloc se află el. Dușmanii pun mâna pe el și îl fac prizonier!“ —

şoldină, reumatism, suferință de băsică etc. Tote felurile de amuzamente și petreceri cu muzică, saloane de jocuri, biliard și ce, tură, Lawn-Tennis, Ping, Pong, Popice-Restaurante escelente, reuniuni, baluri leccerte, vânătoare, pescărie, parc minunat. Stație de poste și telegraf. Prețuri moderate.

Director și medic balnear Dr. *Hiebbaum*.

Informații și prospecte gratis de la direcția de băi. Seson dela 1 Maiu până în Octomvrie.

Arad, 4 Maiu 1904.

Inmormântarea d-nei Livia Nowotny n. Popu. Eri după amiazi pe la orele 3 p. m. mă aflam la capetul stradei Capelei, și sunetele lugubre ale modestelor clopote de la o bisericuță românească, — cea gr.-catholică, — mi-au îndreptat privirile cătră acea stradă. Din depărtare vedeam apropiindu-se în pași linți un cortegiu funebral imponent. Merg înaintea cortegiului. În frunte praporii de-ai bisericelor noastre, muzica militară, care cu un cor de tineri schimbau cântări funebreale. Urmăzau un grup de preoți în ornate bisericesci, între cari cel care pontifica, purta cărje în mână: era episcopul Lugosului Dr. *Vasilie Iossu*. Ță și carul funebral, care, acoperit cu cununii de flori, purta un cosciug, pe care se putea ceti: 1866. *Livia Nowotny*. 1904. Urmăzau un bătrân venerabil — este *Iosif Popu*, jude la Curia regescă în Budapesta; un căpitan de infanterie: *Eduard Nowotny*, soțul, apoi copiii și amicele intime ale răposatei. Episcopul Aradului cu numărul cler, generalitățile și oficerimea garnisonei din loc, apoi public imens.

M'am alăturat și eu cortegiului și am început să meditez asupra celor ce se petrec, punându-mi întrebarea: Cine este acea *Livia*, pe care o petrec cu atâta solemnitate la locul de odihnă: unde nu este nici plâns, nici supărare? Și îndată mi-am construit răspunsul: Este fiica bătrânului, care pășese trist în urma carului funebral, bărbat cunoscut și stimat în toate cercurile românești. Este o Română bună, care și-a iubit peste toate națiunea și limba sa. Copiii ei, deși tatăl lor este German vienes, vorbesc românește și umblă la școlă românească. Este acea mamă, în a cărei familie tot-deuna și în tot locul: în Bosnia, în Dalmația, în Ungaria, printre Maghiari, Nemți și Sârbi, pe unde a purtat-o soarta, și-a cultivat și vorbit limba românească. Este acea Română, care prețuia toate obiceiurile românești și iubea costumul românesc. Acea Română, al cărei portret, ca țerană română de pe valea Mureșului în Transilvania, unde a viețuit cu primul ei bărbat *Ivan Șandru*, a fost spus de un fotograf la expozițiunea milenară din 1896 în Budapesta, a fost co-

piat și reproduș de multe foi (l'am vădut chiar și într-una francesă) ilustrate și circulată și astăzi pe mii de cărți postale ilustrate. Acea românească înaltă, cu fața rumenă, care din o căsuță de la sate, imbrobodită la cap cu o năframă de mătăasă, ale cărei colțuri cad pe spate în jos, imbrăcată în cămașă cusută cu fluturași, la gât cu mărgelile în mai multe fire, șorț negru și cătrintă cusută în multe colorii; în căsuță pe un scaunăș se vedea lucruri de cusut, era de un scaunăș aninată furca cu caerul și fusul cu tortul. O nevăstuță stă în picioare lângă o masă acoperită cu pânzătură albă și aședă cu mare grijă merinde într-o corfiță împletită din papură, era de mână drăpță și este atârnată o ploscă; ea se gătesce să plece la câmp, să ducă bărbatului său prânzul. Este acea *Livia*, al cărei cortegiu funebral percurge stradele.

Despre multe, multe am meditat în lunga cale până la îndepărtatul cimiteriu. Cugețatu-mi-am, de ce nu-și iubesc toate românele limba lor, ca repausata? De ce ore multe fiice ale poporului român, decât se mărită după un bărbat de alt neam, nu mai vrău să scie de limba lor strămoșescă? Copiii lor nu sciu limba mamei lor! Am plâns de supărare! Să nu se mire însă cetitorul, decât îi spun, că în mijlocul tristeții mi-au venit în ochi și lacrimi de bucurie. N'am pierdut din vedere nici faptul, că la înmormântarea fiicei unui fruntaș al neamului nostru, a venit să celebreze episcopul gr. cat. din Lugos în a cărei religiune era botezată repausata, și cu care era și în legături familiare. Și n'am pierdut din vedere, că la înmormântarea ei a cântat corul seminaristilor gr. orientali din Arad. Ce armonie frățească! Stimă și reverență se aușă de pe buzele Românilor din cortegiu, pentru iubirea episcopului Lugosului arătată cătră ai săi. Stimă și reverență se esprima pentru episcopul Aradului, care a luat parte la trista serbare și a trimes corul bisericii sale, de a esecutat cântările rituale!

Deie Dumnezeu, ca capii noștri bisericesci și clerul nostru din ambele biserici, să fie tot-deuna și în tot locul frați iubitori și iubiți!

Un călător.

Adunări de învățători.

Roșia-montană, 18 Aprilie 1904.

Adunarea despărțământului „Roșia-montană” aparținător Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș, s'a ținut la 14 Aprilie st. n. a. c. în romantica comună Bucium-Şeşa, în apropierea căreia se află vestita stâncă de basalt „Detunata”, care are o vrednică pa-

reche numai în columnele de basalt din peștera lui Fingal, de pe mica și stâncoasă insulă Staffa, aparținătoare Scoției.

Comuna Bucium-Şeşa e locuită de Români gr. cat., ea este ca și o insulă în oceanul cel mare de frați gr. or. În Bucium-Şeşa este și un institut de băni numit „Detunata”, înființat la 1895 cu un capital de 60 mii corone. Are o bisericuță frumușică, care dispune de o avere de mai multe deș de mii de corone, din a căror interese se susține frumușă școlă, care are două puteri didactice în persoanele D-lor *Ioan M. Munteanu* și *Cornelia Chirilă*. Densu au mare sprijinitor în persoana preotului local *Ariton M. Popa*.

Adunării i-a premers serviciul divin, la care cântările dela sf. liturgie, parte au fost esecutate de corul învățătorilor, parte au fost esecutate de elevii școlarii, sub conducerea harnicului lor învățător *Ioan M. Munteanu*. La sfârșitul liturgiei, tinerul capelan al Abrudului, părintele *Ioan Simu*, a ținut o predică instructivă poporului, care imbrăcat în pitorescul costum „buciumănesc”, se adunase într'un număr foarte mare la sf. biserică.

După liturgie toți învățătorii și preoții prezenți, ne-am făcut onorurile la preotul local *Ariton M. Popa*, unde după-ce făcusem și o mică gustare, ne-am întrunit cu toții în pomposul edificiu școlar, ca să ascultăm lecțiile practice.

După prelecții, elevii au fost lăsați acasă, er noi ne-am întrunit în una din salele școlii, unde președintele *Ioan M. Munteanu*, după o avântată vorbire, declară ședința deschisă. Urmăză apoi desbaterea, rënd pe rënd a punctelor din program.

La unele puncte din program a luat parte și protopopul districtului Roșia-montană, d-l *Iuliu M. Montani*, dimpreună cu alți preoți ai acestui district, cari încă se întrunise tot în aceeași zi, în sinod protopopesco.

S'a purces apoi la încassarea taxelor restante și curente, precum și la alegerea oficialilor pe un nou period de un an (au fost realesți tot cei vechi).

S'au ales doi membrii, cari vor fi trimiși, ca delegați la adunarea generală a Reuniunii, care se va ține la toamnă în Blășii. Au fost aleși: *Marian Sasu* și *Cornelia Chirilă*.

Viitorea adunare a despărțământului se va ține în Abrud, unde va diserta înv. *Vasile Costea*. Sfârșindu-se punctele programului, adunarea se închide.

Imediat după adunare ne-am întrunit toți preoții și învățătorii la ospitaliera masă a părintelui *Popa*, căruia pentru buna primire și tractare în tot decursul petrecerii noastre în Bucium-Şeşa, în numele colegilor mei, îi aduc și pe calea acosta sincere mulțumiri.

Abia la 4 ore p. m. ne ridicarm dela masă, când apoi am și început a ne depărta rënd pe rënd, fie-care la postul său, ducând cu noi cele mai plăcute suvenir și impresii.

Marian Sasu.

*

Sătmar, 18 Aprilie 1904.

Cercul filial *Sătmaru-Mădăraș* al Reun. înv. gr. cat. români din Archidieceasa Sătmarului, ș'a ținut conferența Joi, la 14 Aprilie n. c. în comuna Mădăraș.

Mădărașul e o comună mare și frumușă, locaitori ei sunt șvabi și în majoritate Români.

La 9 ora s'a celebrat s. liturgie prin d-l preot *G. Murășan*, odinioară prof.-preot în Carai, er acum preot în Rusi; de-ore-ce d-l preot din Mădăraș nu s'a îndurat a lua osteneala de a ține slujbă pentru învățătorii decedați. Dintre credincioși numai 3 au fost de față și fătul, predică nu s'a ținut, la liturgie au cântat corul și învățătorii de față.

Duă celebrarea s. liturgii toți s'au adunat în școlă. La 10 ore v.-preș. Reun. *G. Murășan* deschise adunarea prin o vorbire scurtă, der foarte mădușă, frumușă și acomodată, aratând scopul reuniunii și rolul învățătorului.

Conform programei, a urmat lecțiunea de probă din Geometrie *despre linii*, ținută prin d-l înv. *Cardos*.

D. I. Magiar își ceti disertațiunea „Istoricul școlii din Petye”, operat lucrat cu mult zel. D-l disertant e un tiner de bună speranță, promite mult și e un învățător harnic. Prin operatul său ne-a întristat pe mulți, doveșind cum s'au maghiarisat toți Români din Petye, așa încât așă acolo vorbă românească nu se mai aude nici la casa parochului, despre care se afirmă, că el ar fi cauza maghiarisării.

Ne-a desfătat mult cu disertațiunea sa și bătrânul moș cărunț *Marcuș*; ne-a supărat însă d-l *G. Nagy*, căruia numai unguresce îi place a vorbi.

A urmat apoi mai multe debateri în sfera învățământului, și în fine propunerii diverse, făcute de învățătorul din Amați.

Viitorea adunare s'a hotărit a se ține în Csegöld, în speranță, că învățătorul de acolo ne va invrednici barem a vorbi românește, decât a propune nu-i în stare decât unguresce.

Vorbirea de închidere a d-lui *Murășan* asemenea a fost însuflețitoare. Reuniunea care este numai filială întrunesce multe puteri nouă, tot învățătorii tineri în frunte cu un brav președinte așa, că în viitor putem aștepta mult dela densul.

După ședință, toți învățătorii au fost în ospitala casă a d-lui înv. *Marcuș* la prânz comun, în frunte cu președintele, unde s'au ținut și 4 toaste și anume importante sunt 2: D-l președinte pentru membrii reuniunii și înflorirea acesteia, er înv. din Amați pentru Ilustritatea Sa Episcopul român al Orădi-mar. Cere ca membrii reuniunii, ca învățătorii să-și împlinească chemarea, așa încât să nu vateme simțul național românesc, să crească tinerimea în învățământul adevărat religios-moral etc.

D-l *Marcuș* ne-a primit cu multă căldură și dragoste românească, pentru aceea și s'a dat mulțumită prin un toast asemenea rostite de înv. din Amați.

Așa s'a finit adunarea Cerc. filial. Să ne revedem la adunarea generală!

P. V. Șireagu.

NECROLOG. Livia Nowotny n. Popu, soție de căpitan ces. și reg., nu se mai află între cei vii. În etate de 37 ani, ea și-a dat nobilul său suflet în mâinile atot-puternicului creator. Despre trista întâmplare consăngenii, amicii și toți aceia, cari iau parte la soarta greu-încercaților ei rămași, se încunoscinteză cu aceea, că rămășițele pământene a scumpei decedate se vor sfinți la 3 Maiu 1/3 ore d. am., în locuința ei de sub numărul 8/B, strada *Kapalna* și se vor aședă spre repaus etern în cimiteriul cel din sus. Fie-i țărina ușură și memoria binecuvântată!

Cărturăresa obosită de mörte, trebui să facă o paușă mai mare, înainte de a consulta erăși cărțile. Apoi începu din nou:

„Zăresc o corabie mare și mândră pe mare. Pe bordul corăbiei stă un om cu privirile adăncite în valuri. Corabia ancorăză la țermul unei insule îndepărtate. Din mare se înalță stâncile de basalt, formând un fel de cosciug imprejurul insulei. Gardienii îl iau pe acel bărbat și îl conduc printro strămtoare la deal. El este tot prisionier.

„Ofișeri imbrăcați în tunice roșii îl escortăză. Apoi dispar cu toții într-o casă lungă și josă. Înaintea ochilor mei ved o odaie. Pe semne este o infirmerie, căci în pat ved un om cu fața palidă și slăbită.

„Mai mulți domni în uniformă, precum și câteva dame, stau la căpătâiul patului. Bolnavul are înaintea sa pe plapomă un medalion, care represintă chipul unui băiat cu pėrul blond. El sărută chipul de mai multe ori, apoi întinde celor dimprejur mâna. Cu toții plâng. Ah! El mörte! Încodată vrea să se mai ridice. Încodată își fixăză ochii asupra chipului — apoi se cutremură în tot corpul! *A murit!*...

Domnișora *Lenormand* strînse cărțile.

Cei doi bărbați esiră, și peste câteva minute steteau înaintea casei. Unul din ei dișe șoptind:

„*Ne-a recunoscut!* Și decât va trebui să pier, pieirea mea va veni de la *Englezi!* Nöpte bună Junot!”

Și cărturăresa a avut dreptate.

Cu siguranță ucigătoare s'a împlinit nu numai soarta proorocită a lui *Junot*, cum s'a arătat mai sus, ci și soarta lui *Napoleon*.

Divorțul cu *Iosefina*, întunecarea stelei norocului său, căsătoria cu *Maria Luisa* de Austria, băătăliile sângeröse, expediția în Rusia, arderea Moscovei, retragerea îngrozitoare, fuga lui *Napoleon* pe o sanie țărănescă, luptele în Germania și Franța 1813—1815, înfrângerea, abdicarea, încercarea de otrăvire, luarea de adio dela garde în *Fontainebleau*, *Elba* și întörcerea în Franța, fuga *Bourbonilor*, plecarea *Mariei Luisa* întâmplată încă mai nainte, în sfârșit *Waterloo* și *St. Helena!*

Nimic, chiar nimic nu a lipsit din lugubrul tablou al evenimentelor, ce s'au întâmplat în cursul anilor cu sanguinarul cuceritor.

De câte ori se va fi gândit în timpul exiliului — unde avea destul răgaz de meditat — asupra proorociilor *Lenormandei!*

Pöte nici odată nu se va mai întâmpla, să se împlinească așa de esact și înspăimântător proorociile unei fințe omenești rățicitoare, cum s'a întâmplat cu proorociile domnișorei *Lenormand*.

Faima acestei cărturărese s'a lășit din ce în ce mai mult. Mai ales din straturile mai înalte și persoanele princiare, cari se aflau cu ocaziunea luării *Parisului* 1814/15 în acest oraș, nici unul n'a fost, care se nu fi mers la domnișora *Lenormand*, spre a-și aușă destăinuirea viitorului.

Însuși împăratul *Alexandru I.* al Rusiei încă a fost la dënșă.

Ea și-a adunat o avere colosală, s'a retras mai târziu în viața privată și s'a căsătorit cu un camerier.

Abia cu ocaziunea acosta aflăză cei mai mulți din cei cari au fost la dënșă să le spună viitorul, că domnișora *Lenormand* n'a fost o bătrână — cum se arăta când dedea din cărți, — ci o damă tineră.

Maria Ana Lenormand a murit în etate de șapte-deș și unu de ani la 1843. Numele ei este pomenit până în ziua de astăzi și în arta cărturării încă nimeni n'a întrecut-o.

Oniță.

se dau vitelor cât mai degrabă, ca să nu se strice, și ca să nu se strice să păstrează la o parte în podul casei.

Porumbul, care este mai bun, se poate păstra în podul casei, decât este destul de încăpător, și care este destul de bine lucrat, ca să nu se dărime sub greutatea stratului de porumb, care poate să fie mai gros sau mai slab după cum și porumbul este mai copt sau mai puțin copt. Decă nu se poate păstra în podul casei, se păstrează în pătule (coșare), cele mai bune pătule sunt acele făcute de șipci (lați) de brad, și chiar și de gard, numai, cât trebuie să fie ridicate de la pământ d'un metru, și să fie așezate de-a curmezișul vântului, și să fie mai înguste, ér lungimea atârână de câtațimea de porumb. În astfel de coșare bine acooperate, porumbul se păstrează mai bine și se uscă mai bine, la cas când n'a fost destul de copt la cules.

Când porumbul este cultivat într'un loc bine lucrat și destul de roditor, și decă anul a fost priincios vegetației, poate să producă un hectar, până la 60 hectolitri, decă o producțiune destul de mare. În alte pământuri producțiunea se variază de la 16—30 hectolitri.

Porumbul se treeră cu mașina și cu imblăciu, odată treerat se vântură și se dă la ciur, și astfel se păstrează în magazii, unde aerul să fie uscat, ca bobele să nu muceșă și să nu prindă jilăvelă. Un astfel de porumb măcinat, dă un mălaiu de calitate rea, și mămăliga făcută din astfel de porumb nu poate să fie decât vătămătoare sănătății acelora, cari s'ar hrăni cu ea.

Se scie că sunt sătenii, cari se hrănesc cu mălaiu din porumb stricat și se bolnăvesc de o bôla numită pelagră. De această bôla se mai îmbolnăvesc sătenii și atunci, când béu spirt, care a fost făcut din porumb stricat. Decă de această beutură, care omorâ sănătatea sătenilor, fie făcută din porumb bun, fie din porumb stricat, trebuie să se ferescă ca și de foc, căci e mai rea chiar de cât focul, care îți arde numai casa și lucrurile din casă, dér scapi cu viața și sănătatea. Pe când beutura alcoolică îți ruinază sănătatea, și te face să îți pierdă totă averea, așa că te lasă pe drumuri. Din porumb măcinat se mai scôte păsatul, care se întrebunțază în unele părți ale țerei.

Porumbul se mai mănâncă copt sau fierț, când este crud sau cu lapte, se mai întrebunțază la hrana animalelor și mai ales la îngrășarea rimătorilor

În America, din bobele de porumb se fabrică ulei, care are aceiaș întrebunțare în bucătărie ca și untul de lemn, la fabricarea săpunului și la ungerea mașinilor agricole.

După cum se vede, porumbul are o mulțime de întrebunțări, numai cât trebuie bine cultivat și bine păstrat, atât ca bobă, cât și ca mălaiu (făină). Când mălaiul se păstrează într'o odae umedă, poate să prindă muceșău, sau jilăvelă și în acest cas întrebunțat ca hrană produce pelagră, în tocmai ca și mălaiul provenit din bobă stricate.

(„Alb.”)

V. S. Moga.

Dare de sêmă și mulțumire publică.

Cu ocaziunea reprezentațiunii teatrale, aranjată de tinerimea română din Scheiș (Tocile) în sala de Concerte (Redoută) în 11 (24) Aprilie a. c., au binevoit a contribui următorii Domni și Doamne:

Ioan și Maria Burduoiu 5 cor., Nic. Sustai 3 cor., Karais 4 cor., G. P. 2 cor., Dr. Eugen de Lemény 2 cor., Victor Popescu, avocat 2 cor., Ioan Burecăt 2 cor., I. Gal 2 cor., Tache Stănescu 2 cor., C. Mincu 2 cor., N. N. 2 cor., D. Platoș 2 cor., Eufemia Kertsch 2 cor., N. Fizeșianu, preot militar 2 cor., M. F. 1 cor., M. St. 2 cor., Reveica Pascu 2 cor., Ioan Peteu 1 cor., Fehér Mihály 2 cor.

N. N. 1 cor., Catrina Căpățină 80 b., Em. Bobancu sen. 2 cor., G. L. Neguș 1 cor., G. Cioflec 60 b., N. Roncea 1 cor., St. Mediant 1 cor., I. Moroiian 60 b., I. Spudercă 1 cor., D. Purcărea 1 cor., T. Badea Puiu 80 b., N. Rășnoavean 1 cor., I. Zamfir 1 cor., Ioan Giuvălcă 1 cor., N. I. Stinghe 60 b., I. Gontia 60 b., N. Prișcu 60 b., I. Florea 40 b., Elena Muntean 1 cor. 20 b., N. N. 1 cor. 20 b., I. Preșmearan 1 cor., D. Marcea 1 cor., Maria Stefan 50 b., Maria Loga 40 b., Maria N. Navrea 40 b., Kiss György 1 cor., G. Popovici 1 cor., Reveica Popovici 1 cor., George Vlaicu 1 cor., Elena Arefta 1 cor., D. Popp 1 cor., N. Lupan 1 cor., Reveica Zărnoavean 1 cor., Maria Stinghe 1 cor. 20 b., Caterina Pitiș 1 cor., G. Preșmearan 1 cor., Arsenie Stinghe 40 b., G. Vlaicu 2 cor., V. Barbier 1 cor., I. Turbure 40 b., Maria Bancilă 1 cor. 20 b., I. Scurtu 1 cor.

D. Furnică 1 cor., Fein Armin 2 cor., Fink 2 cor., V. Muntean (Duloicu) 2 cor., G. Mitoc 20 b., N. Ghirincea 20 b., D. Lupșan 20 b., I. Pulpaș 20 b., V. Mircean 20 b., N. Bobancu 20 b., N. Peligrad 20 b., V. Haller 30 b., Caterina Ghirou 40 b., Elena Pulpaș 40 b., F. Pernea 1 cor., T. Voina 40 b., N. Urzică 50 b., D. Mămulea 1 cor., I. Gogonatu 40 b., Orghidan V. 20 b., D. Barbier 40 b., V. Oltean 50 b., N. Neguș 80 b., V. Bădițoiu 20 b., N. Vușmuc 20 b., G. Curcă 20 b., G. Mazăre 30 b., P. Spudercă 1 cor., N. Stinghe 40 b., V. Navrea 20 b., Voina Zărnoavean 80 b., I. Russu, cordonier 1 cor., I. Furnică 60 b., Ștefan Gaitan 1 cor., I. Ardelean 30 b., Radu, Mailat 1 cor., Marina Zărnoavean 20 b., Iancu Crișbășan 20 b., V. Cristolovean 60 b., G. Gall 60 b., M. Furnică 20 b., V. V. Ardelean 40 b., I. I. Ghimbășan 20 b., G. Măciuca 2 cor. 10 b., N. Căpățină 60 b., D-na E. & D-ra F. Stinghe 60 b., I. Căpățină 20 b.

N. Ghirincea 40 b., N. Stănciule 40 b., C. Eremie 40 b., D. Bidu 60 b., F. Villi 20 b., E. Orghidan 20 b., I. Sidon 40 b., I. Brățu 40 b., N. Pernea 30 b., St. Căpățină 50 b., N. G. Căpățină 1 cor., D. Bădițoiu 60 b., G. Sulică 40 b., V. V. Vlaicu 20 b., G. Stinghe 40 b., I. Giuvălcă 60 b., D. Măciuca 60 b., V. V. 10 b., G. Bureția 40 b., G. Stinghe 1 cor., C. I. 60 b., C. Căpățină 20 b., V. Turbure 20 b., I. Bureția 40 b., St. Furnică 60 b., Z. Stinghe 60 b., N. Bobiț 60 b., V. Cliepa 20 b., I. Bratu 40 b., Ocășian 40 b., N. Cioc 60 b., P. G. Spudercă 60 b., Bădițoiu I. 60 b., D. Brânză 40 b., C. Neguș 40 b., Dr. Iosif Blaga 2 cor.

Dr. Vaida P. 2 cor., A. Puiu 40 b., Elena Voicu 20 b., M. Cârstea 20 b., D. Grecu 40 b., M. Puiu 1 cor., M. Russu 1 cor., G. Gall 40 b., P. Persner 40 b., M. Balăș 30 b., A. Bobiț 40 b., I. Ciucu 40 b., M. Jalea 20 b., E. L. Babeș 40 b., I. Pufu 60 b., I. Drăghic 80 b., I. Tampa 1 cor., D-na Efrosina Leuca 1 cor., G. Popa-Petrescu 1 cor., S. Theodor 1 cor., I. Vătășan 1 cor., D. Lupan 1 cor., I. A. Lupan 2 cor., D. Stinghe 1 cor., I. Dușoiu 2 cor., D-na Maria I. Muntean 1 cor. 20 b., N. Dima 2 cor., V. Onițiu 1 cor., D. Făgărășan 2 cor., A. Ciortea 1 cor., Mih. Navrea 1 cor., C. Navrea 1 cor., C. Popovici 2 cor., Voina Elena 1 cor. 20 b., Zoe Petric 2 cor., N. Grădinar 2 cor., V. Muscal jun. 60 b., G. Furnică 2 cor., G. P. 1 cor., I. Furnică 1 cor., A. Lupan jun. 1 cor., N. Stinghe 1 cor., Elena Popovici 2 cor., Nic. Vestemian 2 cor., Grigorie Popescu 1 cor., F. A. 10 b., G. Fibil 40 b.

Din România: Cost. de Steriu, bancher în Bucureșci 20 cor.

Cu această ocaziune intrări au fost de 540 cor. 48 b., ér cheltueli 400 cor. și 48 b., Rămâne un profit curat de 140 cor., care profit s'a alăturat la fondul pentru renovarea pictarei pe dinlăuntrul Bisericii Sf. Treimi de pe Tocile.

Primeseă acești marinosi donatori mulțumirile noastre, precum și publicul român, care ne-a sprijinit cu atâta căldură.

Tot pe această cale aducem mulțumita noastră Prea On. Domn Dr. Iosif Blaga, pentru buna voință, ce a avut'o de a ne instrua la probele teatrale.

Brașov, 25 Aprilie 1904.

Tinerimea română de pe Tocile.

Reprezentațiile Teatrale de la Port-Arthur.

Revista „*Monde Artiste*” descrie reprezentațiile teatrale din Port-Arthur în modul următor:

În presera primului bombardament asupra Portului-Arthur, Circul de acolo a încassat 2000 de ruble; o trupă teatrală reprezenta în sera aceea piesele: *Dama cu Camelii* și *Madame Sans-gêne*. Unul din actori, Arkumin, a povestit, că nici odată casa teatrului n'a atins un venit mai mare ca în sera acesta. Actorii erau foarte mulțumiți și nădăjduiau, să aibă venituri mari.

Arkumin, care după mieșul nopții abia venise acasă și închise ochii, se deșteptă de-odată într'un sgomot și o zarvă asurzitoare. Actorul creșu, că în oraș este foc și eși speriat în coridor, având pe el numai halatul de nopte. Aci dădu peste o ceta de Japonesi, care își împachetau bagajele spre a se refugia din hotel. Ei primiseră poruncă dela consulul Japoniei din Chifu, ca să părăsescă imediat Portul-Arthur. Cu tôte aceste svonuri teatrul nu-și suspendă reprezentațiunile.

Înaintea bombardamentului prim asupra Portului-Arthur se juca pe scena teatrului o piesă: *Asediul de la Ismail*.

În momentul când Suvarov Potemkin anunță, că orașul turcesc s'a predat, întreg publicul se ridică în picioare și isbucni în strigăte patriotice de ura și aplause, asta a fost ultima reprezentație. A doua-zi Arkumin zări din ferestra teatrului frumosul vas „Retvisan”, culcat pe o costă lângă muntele de aur, tot astfel pe „Cesareviciu” și pe „Pallada”, cari stăteau resturnate și incapabile de luptă lângă turnul electric. Toți actorii priviau măhniiți la frumoșele vase rusești zdrobite și nici unul nu se gândia la repetiție, pentru care se adunaseră în sala teatrului.

Nu peste mult timp sosi directorul trupei, Ossipov, care fusese la generalul Stössel, să-l întrebe ce se va alege cu trupa sa de actori.

Aceștia se inghesuiră în jurul directorului lor, dér acesta n'apucă să-și deschidă gura, când se auți o detunătură pu-

ternică, care făcu să se cutremure teatrul până în temelie. Arkumin fugi la ferestră și vădu, că portul rusesc este acoperit de un nor de fum, rășboiul se începuse. Arkumin se convinsese atunci, că reprezentațiile s'au terminat, că lumeni din Port-Arthur nu-i mai arde de teatru și porni cu primul tren spre Rusia, unde-și scrie acum impresiile.

Un impresar frances a făcut imediat demersuri pe lângă amiralul Alexiev pentru a obține dela acesta permisiunea, ca să dea în Port-Arthur o serie de reprezentații comice. Până acum însă n'a primit nici un răspuns și astfel publicul din Port-Arthur, din Februarie trecut, n'a mai avut nici o distracție alta, decât aceia a tunului, care s'aude mugind în largul Oceanului, aruncând foc și mörte și asupra forturilor ruse.

MULTE ȘI DE TÖTE.

O pățante la telefon.

Acum cât-va timp un domn, care are în Franța o situație oficială și e cam nervos din fire, era gata să plece din birou când auți telefonul sunând.

El puse bastonul la o parte, se apropiă de telefon, se prezentă, dér nimeni nu-i răspunde. El întreabă, sună, întreabă din nou, dér nu putu înțelege ce i-se spunea. În cele din urmă el esclamă furios:

„La dracu, care măgar își telefonază”. Atunci auți clar cuvintele: „Aci e ministrul de marină Besnard în persoană”. ... Palid și tremurând, eroul nostru își scose pălăria, se închină de mai multe-ori și dize: „Domnule ministru, domnule ministru, cer miș de scuse...”. Din ziua aceea domnul în cestiune a devenit foarte răbdător la telefon.

POSTA REDACȚIUNELI.

D-lui V. V. Despre „Móra de la Fărăgu” nu scim nimica.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Traian H. Pop.

ISVORUL de APĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

- „Resultat în totdeauna sigur și mulțumitor.”
Prof. Dr. Erhardt, Berlin, director al cliniceii medic.
- „Chiar și în cantități mici are efect și nu este desagreabilă la beut.” Prof. Dr. Kassmaul, Heidelberg, director al cliniceii medic.
- „În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur.”
Prof. Dr. de Korányi, Budapesta, director al cliniceii medicale.
- „În general lăudată ca având gust bun.”
Prof. Dr. de Buhl, München, director al instit. patologic
- „Un gust mult mai bun, decât la alte ape.”
Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.
- „Produce efect chiar și în cazul, când intestinul este iritabil, fără dureri și fără greutate.”
Prof. Dr. de Leube Würzburg, director al cliniceii medicale.
- „Întrebunțarea este liberă de ori-ce consecințe desagreabile.”
Prof. Dr. Baccelli, Roma, directorul cliniceii medic.
- „Supără acțiunea stomacului, mai puțin de cât alte ape minerele.”
Prof. Dr. Theodori, Bucureșci, medicul regal.
- „Chiar la întrebunțare mai îndelungată nu provocă indispoziții.”
Prof. Dr. de Kamberger, Viena, director al cliniceii medic.
- „Efect unitar, forte bun, chiar și la întrebunțare mai îndelungată.”
Prof. Dr. Drasche, dirigintele sect. V., a spitalului general.
- „Se întrebunțază cu folos până în ultimul timp.”
Prof. Dr. Schusta, Viena, director al cliniceii I., pentru bóle de femei.

Certificatul ministrului de rășboi c. și r. (secția sanitară) în Viena.

„Apa amară Francisc Iosif are aproape fără excepție efect sigur și repede, neocausând nici chiar la întrebunțare mai îndelungată indispoziții secundare. Bolnavii o beau bucurosi din cauza gustului plăcut.”

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF”

Se poate căpăta în tôte depozitele cunoscute de ape minerale.

DIRECȚIUNEA ÎN BUDAPESTA.

Spre a se asigura contra amăgiriilor, consumental să ceră expres

„A pa amară „FRANCISC IOSIF”.

5—20.1901.

TRAGEREA IN 17 SI 18 MAIU a. c.
Câștigul principal 1.000,000 Coróne.
LOSURÍ DE CLASSĂ
 se capetă la
Brașov MIHALOVITS & NUSSBÄCHER Brașov.
 Misa pentru clasa primă e:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$	Porto cu 40 fil. mai mult.
coróne 12.—	6.—	3.—	1.50	" " 60 bani " "
Lei roi 12.80	6.40	3.20	1.60	

Escompt de polițe cu cele mai favorabile condiții.
Incasso de ori și ce fel de Rimesse, Cheques și asignații.
 Cumpărare și vânzare de monede Efecte și devise.
 Cuponele se rescumpără fără provision.

Deposit permanent de Scrisuri hipotecare dela „Bodencreditanstalt“ din Sibiu și Hermanstädter Allgem-Sparkasse cu cel mai avantajos curs.
 Lombardare de toate Efectele notate în lista de cursuri dela bursele din Viena și Budapesta până la 90% din valoare.
 Deposit permanent de losuri și promesse permise.
 Se primesc depuneri cu dobânda cea mai bună.

PAGLIANO-SIRUP
 cel mai bun mijloc de curățirea sângelui, inventat de
Prof. GIROLAMO PAGLIANO
FLORENZ - Via Pandolfini (ITALIA).

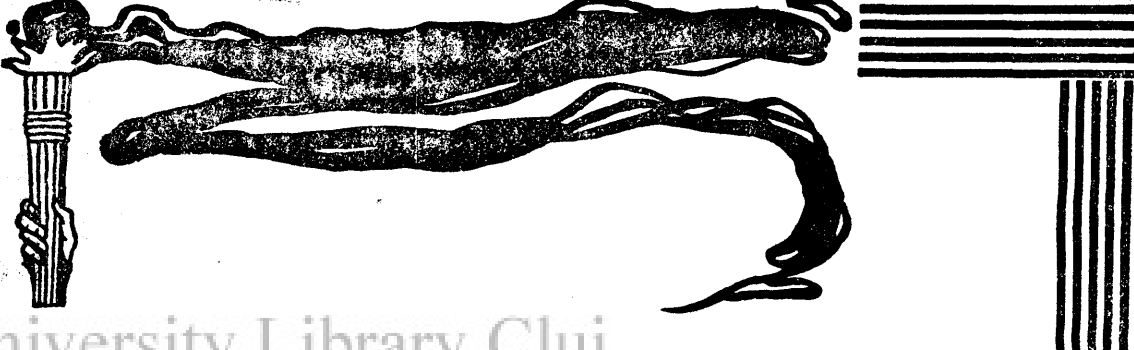
A se feri de imitații.
 Fie-care sticlă este provădută cu marca fabricii albastru-deschis, cu subscrierea Profesorului **GIROLAMO PAGLIANO.**
 Se capetă în toate farmaciile mai mari.
DEPOSITUL pentru Austro-Ung.:
Socrate Bracchetti - A la (Süd-Tirol).

Convocare.
 Domni membri ai „Comoarei“ asociațiune de Consum in Sasca mont. sunt prin această convocăți la
Adunare
 in Sasca montană la 15 Maiu 1904 d. a. la 2 ore, in localul D-lui Anton Kokesch.
Obiectul: pertratarea decizului Nr. 3704—904 dată de tribunalul reg. din B seria-albă.
 13412-3. *Liquidatorii.*

Continutul următorilor articoli higienici sunt întrebuițați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de **forțe bunl.**
Senegin contra tusei, reușelii, dureri de piept, ofiței, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungorei și tusei secl. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.
Capsic unsore contra durerii de ose, podagreii, reumatismului recelilor, durerilor de cap, de dinți și nervi. precum și scurăturilor. C-le mai îmbătrinite bole le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.
Centarin contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greță și vomare, șgirciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil și 2 cor.
Kaliodsarsaparil mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tineretelor. — Prețul 1 sticlă 2 cor.
Laxbonbons închiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Dece cine suferă de încheierea scaunului, numai decât se comandez Laxbonbons, zaharele purgative, plăcute și dulci la gustat. — Prețul 1 corónă.
 Faceți încercare despre ori-ce articol și Vă veți convinge.
Cornel Demeter,
 apotecar in Budapesthékásmegyer nr. casei 39.

1500 părechii de ghete diferite,
 pentru bărbați, dame și copii, marfa garantat solidă,
 din cauza lipsei de loc, **se vënd**
ieftin de tot, chiar sub prețul costului,
 in Prăvălia de ghete
IOAN SABADEANU
Brașov, Strada porții nr. 10.
 Folosească fie-care ocașunea, pentru de a cumpăra **ieftin**
marfă bună. 12—12

UN COMIS și 2 învățacei.
 În prăvălia d-lui Iosif Onițiu, succ.
 1. **Candrea Sas Sebeș,** se primesc 2 ucenici, se fie cel puțin de 15 ani, din familie bună, se scie românește și nemțesce. Eventual și un comis harnic, care se cunoscă branșa ferăriei.
 4—6.1888.

Cel mai mare atelier de monumente.
 Subscrisul are onóre a recomanda Onor. public
Atelierul său de cioplitorie de piatră, și marele deposit de MONUMENTE sepulcrale de MARMURE
 și din alt material, lucrate fin și durabil.
Brașov, Strada Gărei,
 (lângă ramificația Tramvaiului).
 Tot acolo se află **mare deposit de Marmură, Granit, Syenit, Labrador Andesyt și petri de năsip,** durabile și scutite de îngheț, cu **prețuri ieftine.**
Mare deposit de mobile din pētră de marmură, permanent 200 bucăți in deposit dela **10 cor. până la 2000 cor.**
 Nicăiri nu se pot procura mai ieftine, fiind din mâna primă.
 De asemenea iau in antreprisă ori-ce fel de lucru de cioplit pētră la zidiri.
 Devisuri și prețuri curente stau la dispoziție gratis.
 Rugându-l deci On. public de binevoitorul sprijin, sunt cu totă stimă
IOSIF NAGY, BRAȘOV,
 măestrn in cioplitură de pētră.
Strada gărei la ramificația Tramvaiului.
 5—10.

P. T.
 Avem onóre a Vă atrage atențiunea, că de acuma începând depositul principal pentru Transilvania al Magazinului de cafea Iulius Meini din Viena cu prăjitorie proprie, după cel mai nou sistem se află sub firma:
IULIUS MEINI
 in Brașov,
 Tîrgul Inului nr. 31—33.
 Cereți catalogul de preturi!
 Marca de apă a r. e.

Țigle de Cement de acoperiș (Langfalz)
 foarte rezistente contra intemperiiilor. Material ușor de acoperit și de durabilitate nețermurită.
Se capetă cu preț foarte ieftin la Fabrica PORTLAND-CEMENT din Brașov.

Handwritten signature or mark.